

LHOTA RAPOTINA

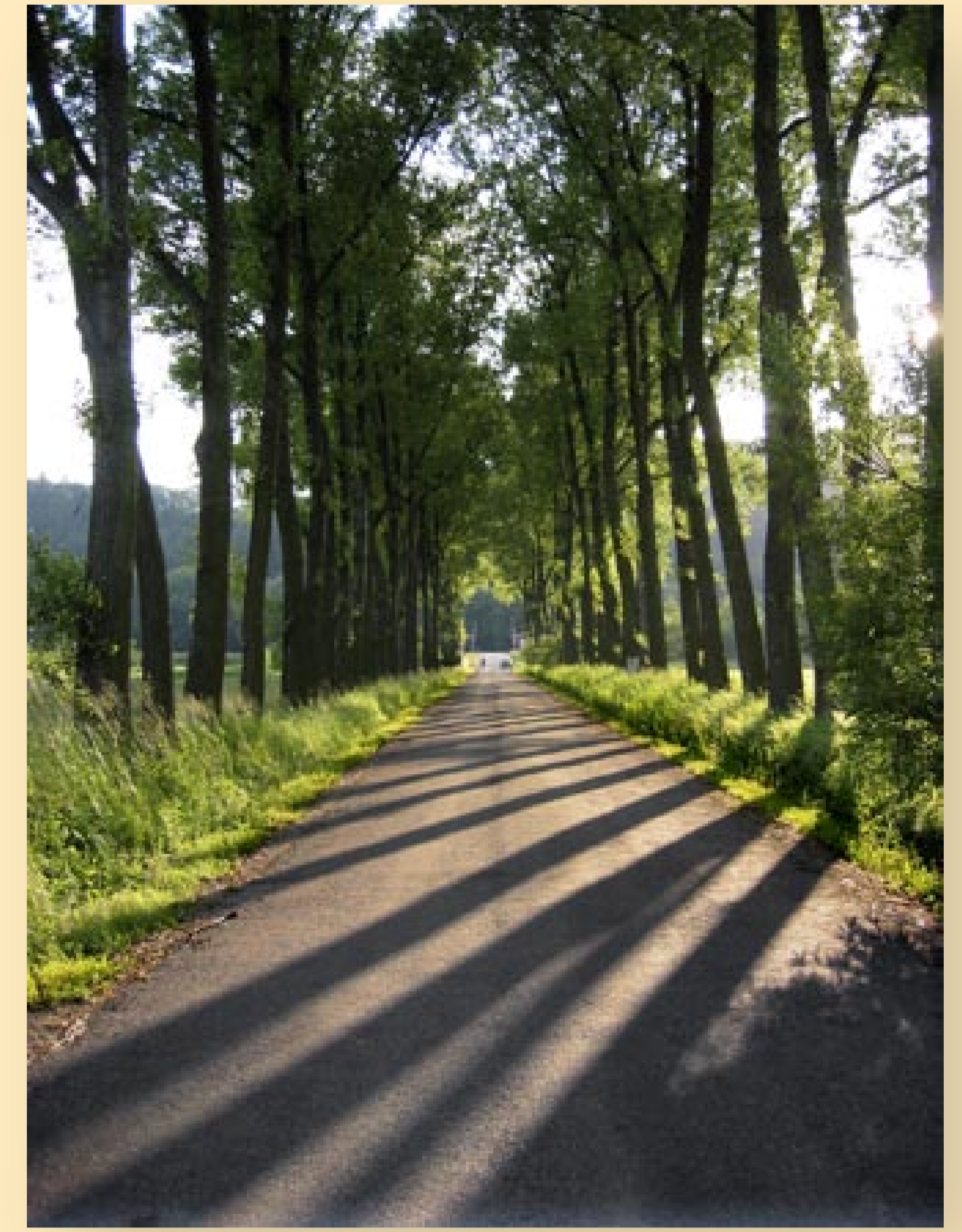

Obec Lhota Rapotina leží na území okresu Blansko. Rozkládá se v údolích vytvořených erozní činností řeky Svitavy a potoka Bělá a na příkrých, zalesněných stráních, které lemují údolí a dávají mu krásný, romantický ráz. Západní svahy jsou tvořené horninami Permského stáří. Východní svahy jsou tvořeny syenitami a spadají příkře ke dnu údolí. Nejvyšším místem katastru obce je kopec Strážka vysoký 539 m, Území obce se také dotýká Boskovické brázdy, jejíž vznik se datuje do pozdějšího období karbonu.

Po ústupu moře začala řeka Svitava formovat údolí a vytvořila několik stovek hektarů současné roviny, nížinu, na níž dnes stojí obec.

Osídlení pronikalo na území Lhoty Rapotiny ve XII. století, ale vzhledem k hustému lesnímu porostu nebylo časté ani početné. V tomto století ze svobodných rodů a otroků vzniká vrstva poddaných sedláků, kteří byli podmaněni Boskovickým pánům.

První listinná zpráva o obci pochází z roku 1361, další z roku 1364, kdy Oldřich z Boskovic prodal dvůr ve Lhotě Rapotině Bertlémovi taktéž ze Lhoty Rapotiny. V dalších letech se měnili páni nad Lhotou Rapotinou, nebo nad "Lho-

tu při potoku Bělá", jak se říkalo ve 14. a 15. století.

Za posledních Přemyslovců osadníci platili vrchnosti desátky. V prvních letech nového osídlení byli však od plateb osvobozeni „lehotou“ (lhótou) a odtud vzniká název Lhota. Jméno Rapotina dostává podle místního občana Rapoty, který zde měl velkou usedlost a polnost.

Obec má v současnosti 372 obyvatel. K dispozici je zde samoobsluha, 2 pohostinství, sportoviště. Děti navštěvují základní školu v Boskovicích.

V katastru obce se nacházejí tři památkově chráněné objekty – lovecký zámček, socha sv. Jana Nepomuckého a kostelík sv. Vavřince, postavený v roce 1717. Tento filiální kostel je 3. nejmenším v České republice a také ve střední Evropě.

Jeden z nejstarších mlýnů na Moravě pochází z roku 1670. Až do roku 1920 sloužil ke zpracování papíru. Pro tento účel byl vybudován obecní náhon. V současnosti je objekt využíván pro výrobu nábytku.

SKALICE NAD SVITAVOU

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1228, z doby vlády Václava II a Přemysla Otakara II. Je zmiňována osada v obvodě úsobrněnském, přináležející k panství – převorství opatovickému. Z období vlády Jana Lucemburského pochází připomínka o přináležitosti Skalice k panství boskovickému.

V roce 1730 byla postavena císařská silnice, k níž ze Skalice vede přípojka (dnešní silnice Brno-Svitavy). za vlády Ferdinanda I. a Františka Josefa I. byla vybudována dráha ČSD Brno-Česká Třebová, vedoucí přes Skalici. Dnes obec leží na železničním uzlu Brno-Česká Třebová a Skalice-Chornice. Tato poloha přispěla k tomu, že je Skalice zaměřena převážně na průmysl.

Z historických budov je nejstarší hostinec z roku 1711, vodárna Čs. drah z let 1843-1849, nyní vyhlášená jako technická památka, Hasička z r. 1904 a budova obecního úřadu z roku 1908.

První školní budova byla ve Skalici postavena v roce 1908, dříve navštěvovaly skalické děti školu ve Svitávce. Nejstarší organizací v obci je Sbor dobrovolných hasičů, Tělovýchovná jednota Sokol, obě organizace se svými divadelními kroužky.

Nyní ve Skalici pracuje běžecký klub Bambas, založený v roce 1997, jehož cílem je soustředit zájemce o vytrvalostní běh. Každoročně pořádají vlastní vytrvalostní závod pod názvem "Bambasácká desítka".

Oddíl Stopa, jehož činnost zastřešuje Česká táborská unie pracuje s dětmi různého stáří. Pravidelně organizují akce, uznávané pro svou vysokou úroveň v širokém okolí. Jsou to Dětská porta, Country bál, Se Stopou po stopě, Boj o první místo a další.

Dnes žije ve Skalici 610 obyvatel. Každoročně se zde pořádá poslední květnovou neděli tradiční pouť, lampionový průvod konaný ke příležitosti výročí udělení obecního znaku a praporu, rozsvícení vánočního stromku se zpěvem koled a mnoho dalších. Sportovní Skalice je zaměřena převážně na fotbal. Okolí Skalice je protkáno sítí cyklotras i turistických cest a je proto vyhledávaným místem všech milovníků přírody a sportu.

Železniční trať Brno – Česká Třebová

Železniční trať Brno-Česká Třebová patří k nejstarším dopravním spojení na území České republiky. Slavnostní zahájení stavby se uskutečnilo v listopadu 1843.

Na stavbě se podílela firma italského podnikatele Felice Tallchiniho v úseku Maloměřice-Blansko a firma Bratří Kleinů v úseku Blansko-Semanín (Česká Třebová). Největším problémem, se kterým se museli stavbaři vyrovnat, bylo vedení trati klikatým údolím řeky Svitavy a proražení deseti tunelů. K provádění kamenických a skalnických prací bylo povoláno 200 italských dělníků, němečtí i čeští havíři. Rozsáhlé zemní práce, stovky kamenných opěrných

zdi, velký počet mostů včetně úprav a přeložek říčního koryta, to vše si vyžádalo značného fyzického úsilí. Na stavbě pracovalo 2500-3000 dělníků. Stavbu nádražních budov řídil na celé trati vrchní inženýr architekt Antonín Jungling. Nádražní budovu ve Skalici postavila firma bratří Kleinů. Stavba trati trvala pouhých 6 let. Pod vlivem politických událostí r. 1848 byla uvedena do provozu nenápadně a tiše 1. ledna 1849.

Vodárna ČD

CHRUDICHROMY

Vzpomínka na Chrudichromy
Vesničko má, stavěná do kříže
Co vzpomínek mých k tobě se vízel
Vidím ti v celém ročním období
Jak mění se tvář tvá i okolí.
Jarka Matyášová (Tomášková), 1996

Obec Chrudichromy se rozprostírá na úpatí kopce Habří 441 m pozvolna skloněného do údolí řeky Svitavy, 3 km severozápadně od Boskovic v nadmořské výšce 315

- 370 m. Nejvyšší bod katastru je 452 m nad mořem - Na Kopaninách. Plocha katastrálního území je 269 ha. Katastr obce Chrudichromy sousedí s obcemi Mladkov, Svitávka, Míchov, Bačov a Boskovice. Nejstarší historická zpráva o obci pochází z roku 1349.

Podle obecní kroniky byly Chrudichromy od r. 1539 - 1850 součástí boskovického panství. Na památku zrušení roboty byl v roce 1849 postaven nedaleko Boskovic u silnice k Chrudichromům pod vršíčkem zvaný Trníček litinový kříž s kamenným základem, který stojí mezi dvěma lípami.

V roce 1891 - 1892 byla v obci postavena jednotřídní škola, na kterou přispěl částkou 1.000 zlatých i císař František Josef I. Prvním učite-

lem a správcem školy se stal František Brejla známý skladatel hádanek a rébusů, které často publikoval v nejrůznějších časopisech. V roce 1912 byl jmenován čestným občanem obce a byl jedním ze zakladatelů sboru dobrovolných hasičů, který byl v naší obci založen v roce 1905. Na staré pečetě jest znakem radlice, přes níž je napříč položen roubel, kolem jest nápis : PEČET WOBECNI DIEDINY CHRUDICHROM. V roce 1920 byla ve škole založena místní knihovna a v roce 1922 se knihovníkem stal správce zdejší školy pan Jaromír Tomášek. Škola v současné době neslouží svému účelu a děti jezdí do školy do Boskovic.

Obyvatelstvo se v minulosti zabývalo hlavně zemědělstvím a výrobou soukenických štětů, které se vozily na prodej až do Lipska, Berlína a Hamburku. V obci byl také svobodný dvůr, který vlastnil hostinec a pivovar.

Náves v roce 2004

Křížek z roku 1849
byl postaven na památku zrušení roboty

V roce 1910 bylo započato s dolováním kamenného uhlí na obecním pozemku u silnice na „Trníčku“. Uhlí se zde dolovalo až do roku 1923, kdy se pro špatnou jakost uhlí skončilo s dolováním a doly byly zaplaveny vodou. Vzpomínka patří také padlým Chrudichromským občanům v 1. světové válce J. Kuželovi, J. Janků, S. Lubasovi. Největší pocty se dostalo československému legionáři A. Doleželovi, kterému byla 14.6.1931 odhalena pamětní deska na domě č.42 v Chrudichromech, kde strávil své mládí. Za 2. světové války bylo na nucené práce v Německu odesláno několik mužů i z Chrudichrom. Byli to B. Měcháček, J. Řezníček, J. Příkryl, A. Staněk, J. Staněk, J. Dostál.

Náves v roce 1904

Z živelných pohrom jimiž byla naše obec zastřižena, byl zaznamenán velký místní požár v roce 1910. Vznikl v hospodářské budově pana Josefa Staňka.

V roce 1931 bylo započato s elektrifikací obce a v témže roce byla zahájena stavba vodovodu pro školu a horní část obce tak zvané Mokřice. V roce 1934 byla provedena regulace potoka od kovárny až do řeky a regulace svodnice pod Kopaninami a kanalizace potoka v uličce (Řehořkové). V roce 1939 se začalo s výstavbou říšsko-německé dálnice, ale stavba byla v roce 1944 zastavena.

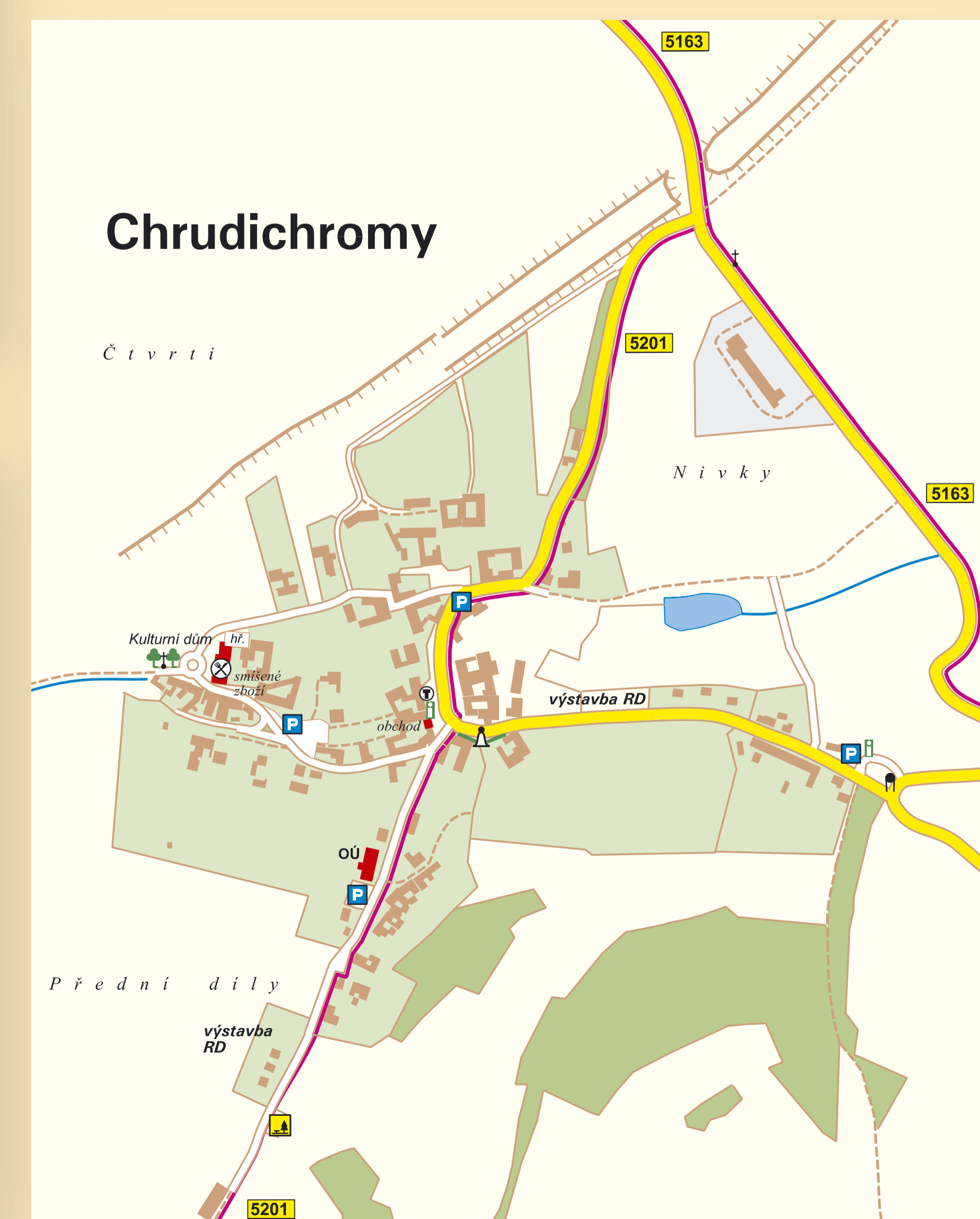
V roce 1950 byl v obci postaven kulturní dům, který slouží občanům dodnes. V roce 1952 byl odkoupen domek, bývalá trafika,

ktej byl přestavěn na zvonici. Roku 1997 byla kaplička vysvěcena gen.vikářem P. Mikuláškem. Kaplička je zasvěcena věrozvěstům sv. Cyrilu a Metodějovi.

Od roku 1976 do roku 1992 spadala obec pod město Boskovice. V roce 1992 se osamostatnila a začala s budováním občanské vybavenosti - vodovod, plynifikace obce a rekonstrukce místní komunikace v hodnotě více jak 12 milionů korun.

První sraz rodáků Chrudichrom, na kterém se sešla téměř stovka rodáků se konal 18.5.1996

KUNIČKY

Obec Kuničky leží v nadmořské výšce 525 metrů nad mořem východně od Doubravice nad Svitavou v Brněnském masivu na Dražanské vrchovině. Ze tří stran obec obklopují většinou jehličnaté lesy, které jsou v létě plné hub a houbařů. Kuničky najdete na odbočce silnice spojující město Rájec-Jestřebí a obec Němčice. Z nejuvýchodnější části obce, kde je výstavba obce – „vilová čtvrť“ na Lhotkách, jsou nádherné výhledy. Západním směrem na Černou Horu, s dominantou Chlumů u Obory a vesnice Kunštátska a Olešnicka s Českomoravskou vrchovinou v pozadí. Místní komunikace s řadou rodinných domků a samoobsluhou Jednoty prudce klesá do údolí potoka Holešínský, kde stojí kulturní dům, postavený v letech 1962-1964, obecní hospoda a budova bývalé základní školy. V bývalé škole sídlí obecní úřad, obecní knihovna a jsou zde i 3 obecní byty. Obec pokračuje západním směrem stoupáním směrem na Doubravici nad Svitavou. Zde je malá návěs s kapličkou, která byla postavena v roce 1868 a je zasvěcena Cyrilu a Metoději. Tato část

obce byla zastavěna nejdříve a to domky pololánků. Kuničky vznikly pravděpodobně ve 13. století, společně s osadami Němčicemi a již dávno zaniklými Velkounovem a Přivýšitou. Patřily do majetku pánů z Doubravice. První historicky doložená písemná zmínka o Kuničkách je z roku 1378, kdy pan Ješek z Doubravice připsal tehdejší doubravické panství, tzn. hrad a městečko Doubravici a vesnice Němčice, Kuničky, Velkounov a Přivýšinu panu Oldřichu z Boskovic. Obec Kuničky mohla tedy v roce 2003 slavit 625 let svého trvání. Doubravské panství a tedy i obec Kuničky vystřídalo od roku 1378 do roku 1675 několik majitelů (pánové z Kunštátu, Sovince, z Pleť, z Drnovic, rod Palmány a pánové z Roggendorfu). V 18. století koupil majetek Roggendorfu Antonín Karel Josef Salm-Reifferscheidt a od této doby patřila obec do rájeckého panství. Svůj název odvozuje obec Kuničky od koní, kteří tu byli v dobách středověku chováni v ohradě, patrně pro pány z doubravického hradu. Jejich chovatelé si zřejmě tehdy postavili u ohrady

první stavení, která nebyla pouze hospodářská, ale sloužila i k bydlení. Postupným rozšiřováním jejich počtu tak vznikla obec, která měla koně ve svém znaku. Ušlechtilé zvíře je vyobrazeno na oválné pečeti i razítku, které obec dříve používala. Katastr obce měří 426 hektarů. Půda zde není příliš úrodná, nejlépe se zde daří bramborám. K obci patří i osada Obora (Lenčov), vzdálená od Kuniček 2 km.

Na Lenčově stojí 4 stavení, z nichž jedno je bývalý lovecký zámek šlechtického rodu Salmů.

I když „blahobyty v této malé obci nebylo snad nikdy“, jak se píše v úvodní části pamětní knihy obce Kuničky z roku 1923, žila obec kulturním i společenským životem:

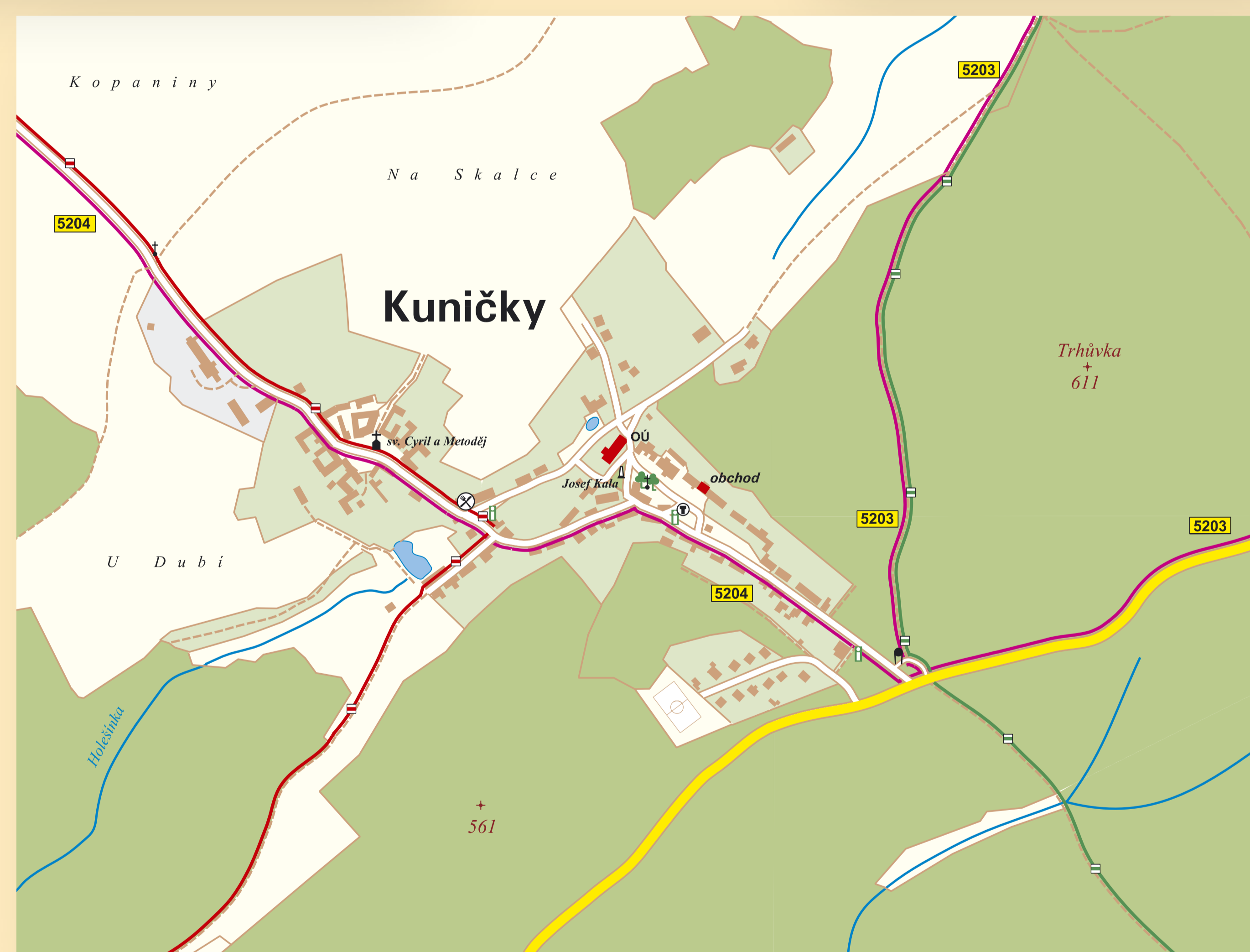
- v roce 1920 byl založen velice aktivní čtenářskovzdělávací spolek Masaryk
- velice aktivní byli místní divadelní ochotníci (v roce 1943 se opereta Děvče ze zlatého kaňonu hrála celkem 18 krát.)
- v roce 1942 byl založen Sbor dobrovolných hasičů, který je nyní nejaktivnějším spolkem v obci
- v roce 1977 byl založen TJ Sokol s aktivním oddílem stolního tenisu.
- Již pouhou historií jsou dřívější tradiční masopustní průvody obcí, „zalikování“ svačebčanů i specifické místní horácké nářečí

s libozvučným „u“ : „Mařenu puď dum, budeme nuset vudo a dujit kuzo.“

Připomenout návštěvníkům obce je možno:

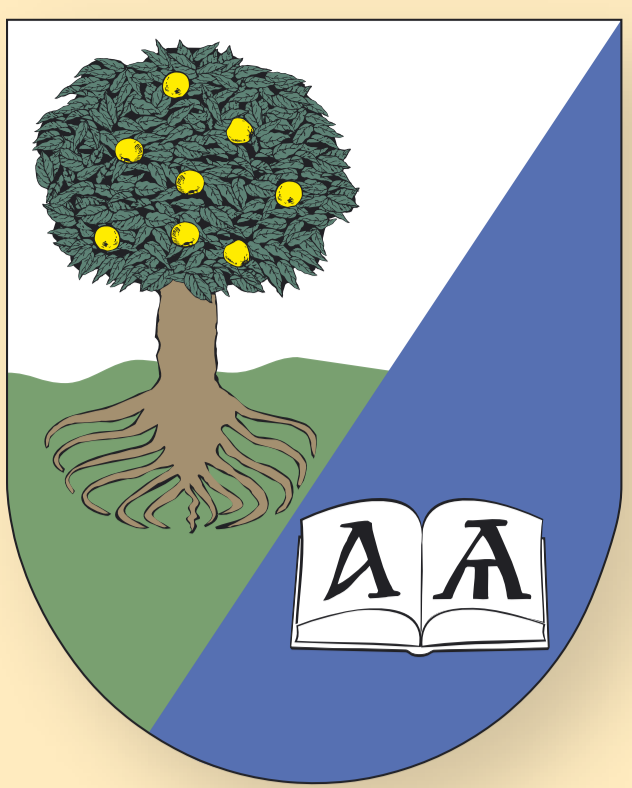
- zříceninu doubravského hradu nacházející se v lese mezi Kuničkami a Doubravicí nad Svitavou
- v lesích na severní straně obce, směrem k Němčicím a Újezdu, nejvyšší vrchol krajiny, kopec Babylon s nadmořskou výškou 663 m
- malou vodní nádrž „Pod Krátkou“ (na cestě mezi Kuničkami a Doubravicí nad Svitavou), která slouží ke koupání a k rybolovu.
- přívalový dešť, který dne 26. května 2003 způsobil povodeň v obci a veliké milionové škody na soukromém i obecním majetku. Jednalo se o největší kalamitu, která kdy obec postihla.

Ing. Jan Richter, léto 2004

V roce 1718 stálo v Kuničkách pouhých 7 domů, v roce 1793 jich bylo 22. V roce 1834 měla obec 25 domů a 186 obyvatel. V roce 1964 měla obec 358 obyvatel, v roce 1975 zde bylo 91 čísel a 367 obyvatel. Podle posledního sčítání k 1. 3. roku 2001 měla obec 101 domů, v nich žilo 268 obyvatel, z toho bylo 131 mužů a 137 žen. Ze 130 obcí okresu Blansko jsou Kuničky na 60. místě co do velikosti.

JABLOŇANY

Obec Jabloňany se rozprostírá 6 km jihozápadně od Boskovic v nadmořské výšce 317 metrů nad mořem, v okrese Blansko. Leží v Boskovické brázdě v kotlině na pravém břehu potoka Úmoří.

Oblast byla osídlena již v dávném pravěku, o čemž svědčí např. nálezy kamenných zbraní. Příznivá poloha obce, její mírná relativní členitost, příznivé místní zdroje snadné obživy a lokality nerostných surovin, přispívaly k početnému a trvalému osídlení. Při ústí říčky Úmoří do Svitavy je doložena výroba železa. K obecnímu obvodu patří 241 ha pozemků. Vesnice sousedí s obcemi Skalice nad Svitavou, Lhota Rapotina, Obora a Krhov.

V současné době žije v obci trvale 383 obyvatel. Ze 119 domů jich je trvale obydleno 102.

První písemná zmínka o Jabloňanech pochází z roku 1357. Obec spadala pod hrabství Černá Hora, farou patřila a patří dodnes k Doubravici n. Svitavou.

Název obce je odvozen od jabloní, které v minulosti lemovaly cestu z Černé Hory na hrad Svojanov. Také stará obecní pečeť má ve znaku jablonoň, nápis kolem je nečitelný.

Jablonečtí občané si roku 1893 uprostřed návsi postavili kapli v gotickém stylu, zasvěcenou sv. Cyrilu a Metodějovi, před ní stojí kříž a socha sv. Jana Nepomuckého. Kaple je nyní opravená, místní ji nechali zrekonstruovat r. 1993, u příležitosti 100. výročí vysvěcení. Příležitostně se zde slouží mše svatá.

Počátkem 19. století nebyla ve vsi škola a tak děti musely chodit do Doubravice n. Svitavou a Lhoty Rapotiny. Roku 1820 začal vyučovat krejčí Vavřinec Podloucký v domě č. p. 20, po něm jeho syn. V roce 1841 byl dům přeměněn na hostinec a vyučovalo se v kovárně. Teprve roku 1852 byla za 3 500 zlatých vystavěna jednořídni škola, na které působili Josef Kala, Tomáš Huška a František Brejla.

Roku 1836 řádila v obci cholera, které podlehl 25 obyvatel, v roce 1845 se vyskytl i tyfus, ale bez obětí.

Za 2. světové války žila ve vsi hrstka Němců, někteří před koncem války ze strachu před ruskými bombami utekli, ostatní byli r. 1946 přemístěni do sběrných táborů.

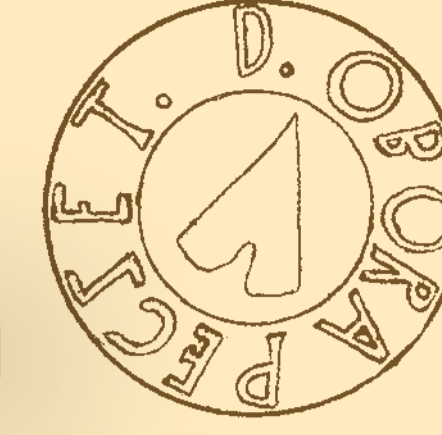
Dnes je obec plně plynofikována, je zde vybudována kanalizace, vodovod, a zavedena kabelová televize. Potřebám obyvatel slouží jedna prodejna smíšeného zboží a hospoda. V 50-tých letech minulého století zde bylo založeno zemědělské družstvo a v 70-tých letech včelařská stanice. V obci aktivně pracuje sbor dobrovolných hasičů a oddíl malé kopané.

OBORA

Huť sv. ANTONIE

Obec Obora se nachází v blízkosti dvou známých Chlumů, které se vypínají mezi Oborou a Bořitovem. Obora leží přímo na trase oblíbené cyklistické stezky, vedoucí od Černé Hory přes Bořítov, Oboru a Lhotu Rapotinu do Boskovic. První záznam o obci pochází z roku 1360. Jak je psáno v kronice, téhož roku upsal Filip z Letovic na ves manželce 75 hřiven stříbra. Roku 1373 zde měli majetek Sulík z Konice a sirotci po Lambertovi z Rájce, v roce 1379 píše se Vít Sipík z Obory, který tohoto roku prodal majetek svému bratrovi Artlebovi ze Skalice. Ten roku 1382 postoupil tento majetek Ludvíkovi z Ubušina. A zase se vracíme k Vítu Sipíkovi, který zde roku 1385 získal lán

od Šebora z Rájce, dále se připomíná ještě v roce 1399. Počátkem XV. století zde měli majetek také páni kunštátští. a počátkem XVI. století koupil ves Jiřík, farář boskovský a Mikuláš, pekař z Boskovic. Později náležela ves k faře boskovské.

Dne 13. února 2003 byly schváleny obecní symboly, znak a prapor. Černý a bílý pruh v horní části byl převzat z erbu jednoho z majitelů obce Víta Sipíka z Obory, zelená symbolizuje zemědělskou oblast a jsou zde znázorněny i Chlomy a ve spodní části je plástev medu, což znamená rozvinuté včelařství v obci. Ústředním motivem znaku i praporu je strom, který byl převzat z dochované obecní pečeti.

K obci Obora přísluší i osada Huť svatě Antonie, její název pochází ze 17. století, kdy se v této lokalitě těžil ledek a uhlí. Pozůstatkem jsou haldy, porostlé březovým hájem. Z hutě je to už kousek ke Chlumům. Oba jsou pozoruhodné. Jsou pozůstatkem druhohorního moře, kdy na sebe nasadily naplavené vrstvy a vytvořily neobvyklé vrstvení písků a kamení. Mocné opuky a pískovce tvořené průnikem moře v období křídý tvoří oba tyto oblé kopce. Oborský Chlum se zvihá do nadmořské výšky 488 m. Jedná se o významnou paleontologickou lokalitu, na které se na-

cházejí zkameněliny - amonity pocházející z druhohorního období. Nejznámější z nich, nazývaný Oborja je vystaven v Mineralogickém muzeu v Brně. Druhý Chlum, bořitovský je výjimečný pískovcovými sochami, které zde vytesal známý sochař-amatér Stanislav Rolínek. Chlomy vytváří přírodní působivou dominantu kraje a jsou jasným identifikačním znakem boskovického regionu. Nejmladší horniny v okolí Obory tvoří zvětraliny podložních hornin tvořící půdy a horniny tzv. antropogenního původu, tedy horniny vzniklé lidskou aktivitou.

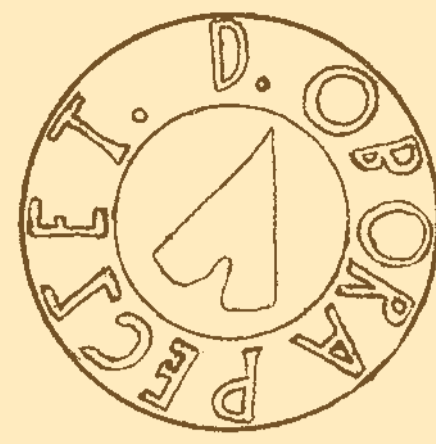

Dnes má obec Obora 285 obyvatel. Ze zájmových sdružení zde pracuje Sokol Obora s oddílem malé kopané, aktivní jsou hasiči a jako výjimka na okrese zde pracuje do dnešního dne Český červený kříž.

OBORA

vitava
svazek obcí

Obec Obora se nachází v blízkosti dvou známých Chlumů, které se vypínají mezi Černou Horou a Bořitovem. Obora leží přímo na trase oblíbené cyklistické stezky, vedoucí od Černé Hory přes Bořitov, Oboru a Lhotu Rapotinu do Boskovic.

První záznam o obci pochází z roku 1360. Jak je psáno v kronice, téhož roku upsal Filip z Letovic na ves manželce 75 hřiven stříbra. Roku 1373 zde měli majetek Sulík z Konice a sirotci po Lambertovi z Rájce, v roce 1379 píše se Vít Sipík z Obory, který tohoto roku prodal majetek svému bratrovi Artlebovi ze Skalice. Ten roku 1382 postoupil tento majetek Ludvíkovi z Ubušina. A zase se vracíme k Vítu Sipíkovi, který zde roku 1385 získal lán od Šebora z Rájce, dále se připomíná ještě v roce 1399. Počátkem XV. století zde měli majetek také páni kunštátští. a počátkem XVI. století koupil ves Jiřík, farář boskovský a Mikuláš, pekař z Boskovic. Později náležela ves k faře boskovské.

Dne 13. února 2003 byly schváleny obecní symboly, znak a prapor. Černý a bílý pruh v horní části byl převzat z erbu jednoho z majitelů obce Víta Sipíka z Obory, zelená symbolizuje zemědělskou oblast a jsou zde znázorněny i Chlomy a ve spodní části je plástev medu, což znamená rozvinuté včelařství v obci. Ústředním motivem znaku i praporu je strom, který byl převzat z dochované obecní pečeti.

Na návsi obce upoutá návštěvníky zvonice s barokní sochou svatého Jana Nepomuckého, o kousek dál je kulturní dům, který byl postaven po druhé světové válce a postupně byl v padesátých letech rozšiřován. Za výstavbu kulturního domu se zasadil mimo jiné také spisovatel Jaromír Tomeček, autor knihy *Lovy beze zbraní*. V prostorách kulturního domu bylo uvedeno do provozu pohostinství, které prošlo také mnoha přeměnami až do dnešní podoby, poslední rekonstrukce probíhala ve vnitřních prostorách v roce 2000. V roce 2002 byla opravena i fasáda a dokončena předzahrádka s příjemným posezením.

PALEONTOLOGICKÁ NALEZIŠTĚ

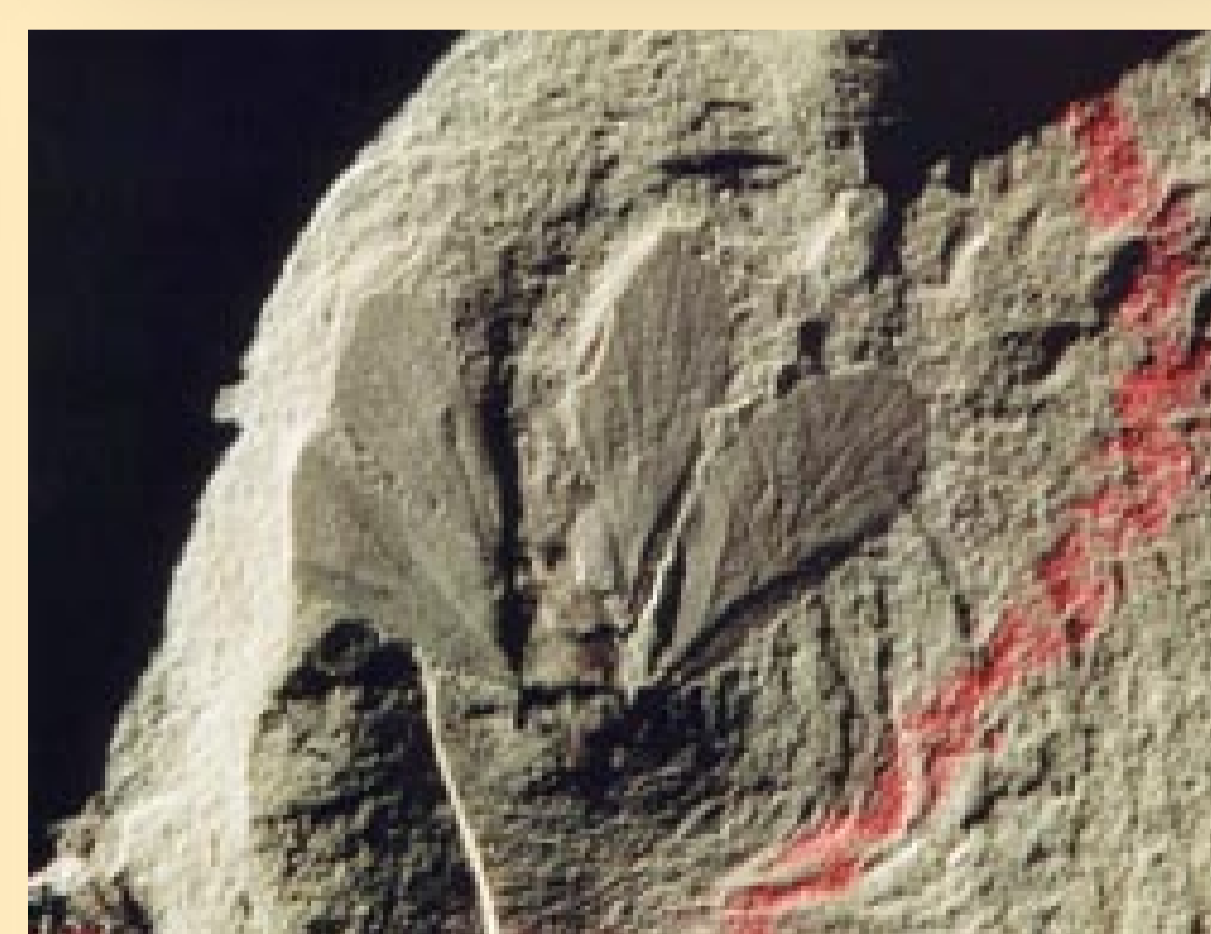
Obora se geologicky nachází na území Boskovické brázdy. Tato asi 100 km dlouhá příkopová struktura se táhne od Moravského Krumlova po Moravskou Třebou. O co je delší, o to je užší. Ve svých nejširších místech má jen kolem 5 km. Mocnost hornin Boskovické brázdy je nejvyšší na rosicku a na letovicku. Zde dosahuje až 3,5 km. Z hornin převládají pískovce, jílovce a prachovce, po okrajích jsou vyvinuta souvrství slepenců. Všechny tyto horniny se usadily před 290 miliony let, v prvohorním útvaru nazývaném perm, v mezihorském údolí protékaném občasnými toky. Klima bylo velmi teplé a proto různá jezera a potůčky brzy vysychaly a při dalších deštích a záplavách překryly živočichy uvízlé v bahně. Mezi permskou flórou dominovaly jehličnany, stromové plavuně a přesličky.

Mezi faunou byly hojně zastoupeni až 1m dlouzí sladkovodní žraloci, různé ryby, krytolepci (obojživelníci podobní dnešním mlokům, dorůstající 40 cm délky) a hmyz.

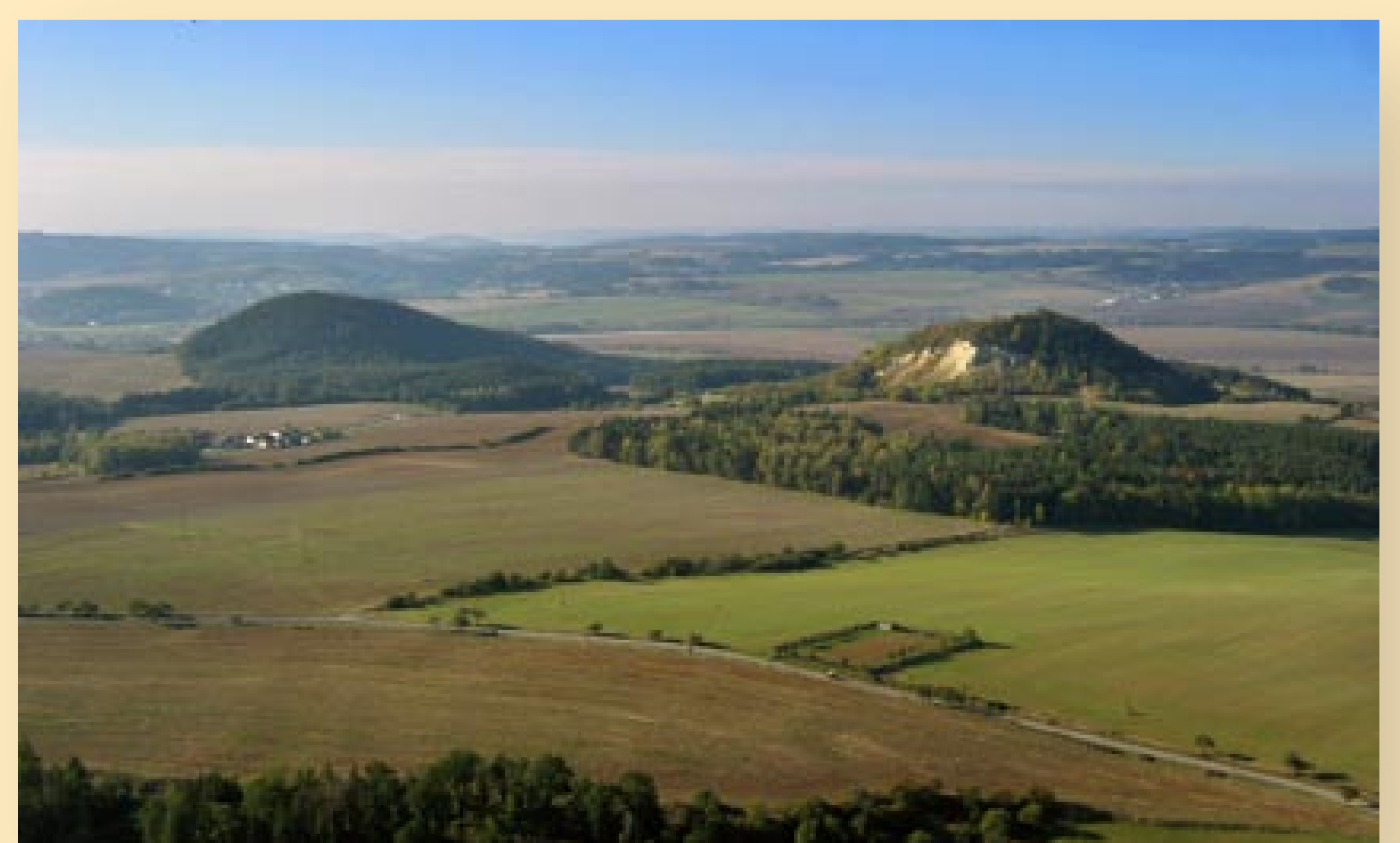
Amonity nalezené na této lokalitě pocházejí z druhohorního období. Nejznámější z nich, nazývaný Oborja je vystaven v Mineralogickém muzeu v Brně.

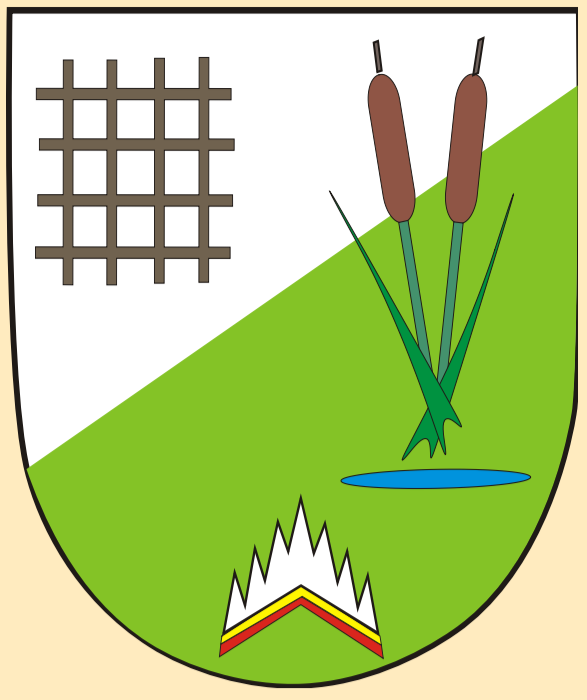
Zkamenělý hmyz proslavil Oboru v 60. letech minulého století. Výzkumy prováděné Dr. J. Kukulovou z Přírodovědecké fakulty UK v Praze přinesly řadu nových poznatků o permském hmyzu. Díky tomu se lokalita zařadila po bok světových lokalit jako je Elmo v Kansasu v USA a Kuznětská pánev v Rusku.

Bořitovský Chlum je výjimečný pískovcovými sochami, které zde vytvořil známý sochař-amatér Stanislav Rolínek.

Obec Obora má dnes 285 obyvatel. Ze zájmových sdružení zde pracuje Sokol Obora s oddílem malé kopané, aktivní jsou hasiči a jako výjimka na okrese zde pracuje do dnešního dne Český červený kříž.

ÚJEZD U BOSKOVIC

svitava
svazek obcí
Ta Újezdska ves
kolem ji věnčí les
prostírá se na vše strany
před ní se vinou pole, lány
V. Brabec

Újezd (dial Hójezd) se rozkládá na náhorní rovině v nadmořské výšce 536 m, 3 km jižně od Boskovic. Podle tradice obec vznikla v lesnaté močálovité krajině, kde byli osadníci nuceni za trest zakupovat panské pozemky.

Z historických pramenů se dozvídáme, že Újezd byl založen pány z Boskovic. V roce 1793 měla obec 43 domovních čísel s počtem obyvatel obce 283. Největší počet obyvatel měla obec v roce 1900 - 99 popisných čísel s 602 obyvateli. Ačkoliv Újezd pozdě se jmenuje v dějinách,

patří mezi staré osady, neboť tu byly nalezeny kamenné zbraně. Také významný nález "Hrádek", význačné místo zdejší, připomíná ohrazenou tvrz, z níž se však dochovalo jen jméno. Jiná památka jest sz. osady zde zabíhá do údolí říčky Bělé horská ostrožina, které lid říká Hradisko. Na temeni jejím jest rovná plocha, podoby kruhovitě, v ochoze 90 m, která ze tří stran je obehnána příkopem 2-3 m hlubokým, pět metrů širokým. Čtvrtá strana jest dostatečně chráněna příkrým svahem. Příkop na třech místech zasypán cestami. Domnívá-

V blízkosti školy se nachází křížek a je zde umístěn památník, věnovaný obětem 1. a 2. světové války

Historická fotografie .....

Místní koupaliště s možností občerstvení slouží k rekreaci v horkých letních měsících

me se, že zde bývala dřevěná tvrzka, na níž sídlili neznámí vladykové. Tradice tvrdí, že odtud byla dobývána "Bašta" boskovická rozložená na protějším hřbetě horském, oddělená hlubokou roklí řeky Bělé. Nedaleko Hradiska jest také Strážka nyní lesem zarostlá, odkud jest pěkný rozhled na údolí Svitavino do Blanska. Mezi dědinou a Hrádkem bývalo do 70. let minulého století pastvisko, na němž rozeznávalo asi 40 nasypných náhrobků, pod nimiž jsou kostry neznámého stáří. V údolí říčky Bělé stávaly dle historických pramenů ledkárny.

Původní budova školy, založená v roce 1905, slouží nyní jako kulturní zařízení obce.

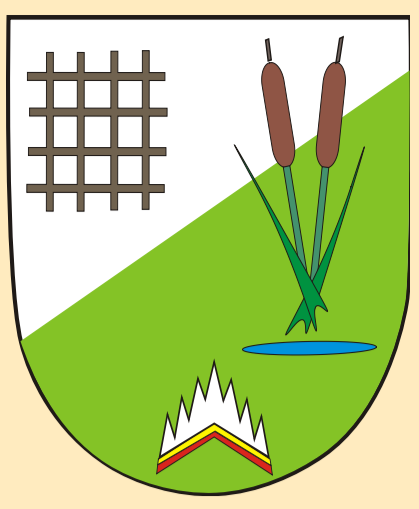
Známá místa tratí: Denárovy, Zlatník (ukazovalo se tam zlato), Kamenitý, Zájezdy, Vrbky, Zabučí, Hrádek, Příchody, Požáry, Podevsí, Trnkové čihadlo, Ždířky, Hradisko, Nebožtice, Mokří, Kočírky, Strážka, Jesenec, Holíkov.

Farou náleží obec Újezd u Boskovic do Doubravice nad Svitavou, vzdálené 4 km. Správním úřadem obce je město Boskovice. V současné době čítá obec 170 popisných čísel a 440 obyvatel. Do katastru obce patří 1275 ha půdy.

Panoramatické pohledy na široké okolí jsou dominantou obce.

ÚJEZD U BOSKOVIC

Újezd patří svým vznikem mezi nejstarší osady u nás, třebaže se z doby jejího založení nedochovala žádná písemná zmínka. Její existenci v již velmi dávné minulosti potvrzují cenné archeologické nálezy kamenných zbraní. Dochované staré místní názvy také připomínají, že zde dříve stály dnes již dávno zaniklé stavby. Například místní název "Hrádek" představuje ohrazenou tvrz, z níž se však dochovalo jen jméno. Ne-daleko Újezda, severozápadním směrem, zabíhá do údolí říčky Bělé horská ostrožina, kterou starousedlíci nazývají „Hradisko“.

Na jejím temeni je srovnaná kruhovitá plocha, s obvodem dlouhým 90 m, která je ze tří stran obehnaná příkopem, dva až tři metry hlubokým a pět metrů širokým. Čtvrtá strana je dostatečně chráněna příkrým svahem. Historikové se domnívají, že zde stávala dřevěná tvrzka, na níž sídlili neznámí vladkové. Tradice tvrdí, že odtud byla dobývána „Bašta“ boskovská, rozložená na protějším horském hřbetě, oddělená hlubokou roklí řeky Bělé.

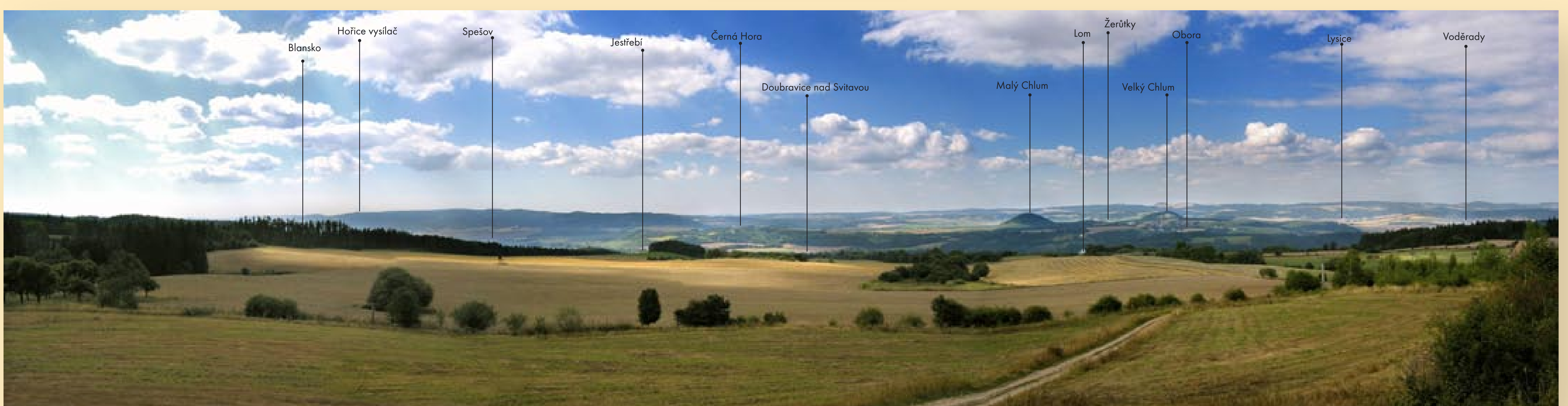

Újezdu Boskovic nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům osvěžení a občerstvení na místním koupališti, v krásném prostředí. V horkých letních měsících to jistě každý s chutí přivítá.

Nedaleko odtud, nyní zarostlé v lese, je místo zvané „Strážka“ s překrásným výhledem na celé údolí Svitavy, směrem k Blansku. Mezi obcí a Hrádkem bývalo do sedmdesátých let minulého století rozlehlé pastvisko, na němž bylo patrných asi čtyřicet nasypných náhrobků, skrývajících kostry neznámého stáří.

V údolí Bělé stávaly v minulosti ledkárny, jak o tom v historických kronikách svědčí zmínka roku 1770.

DOUBRAVICE NAD SVITAVOU

*Kde domov můj,
dva chlupy nám věrnou stráží
k nebesům se spjatí snaží –
rozhánějí mraků sbor
by nám nebyl na úkor,
z nich nám září Doubravice
chatka bílá, domov můj.*
J. N. Soukop 1872

V prehistorické době bylo údolí řeky Svitavy hustě zalesněno listnatým pralesem. Duby a doubravy byly pravděpodobně inspirací pro název obce. Doubravice byla založena jako tržní osada, napovídá tomu velké téměř čtvercové náměstí – tržště. Původní románský kostel stál na místě stávajícího kostela a vedle byla tvrz. Prvním písemně doloženým majitelem vsi a tvrze byl Erhart z Doubravice na listině z roku 1049. O dalším pánovi Markvartovi z Doubravice je písemný záznam z roku 1120. Ondřej z Doubravice se stal druhým olomouckým biskupem. Bratři Smil a Hrabec z Doubravice se zúčastnili tažení českého krále Vladislava II. na Milán v roce 1158. Na listině z roku 1255, kde je uveden jako svědek pán Holáč z Doubravice je zmiňována nejen tvrz, ale i ves. V letech 1293 – 1308 držel Doubravické panství Protiva, dal vystavět hrad nad údolím Nešůrky, 1,5 km severovýchodně od obce. Roku 1371 je Doubravice uváděna jako městečko, které mělo právo trhu, mýta a rovněž právo hrdelní. K Doubravickému panství patřily v té době vsi Kuničky a Němčice, rovněž Valkonov a Příbyšín, které později zanikly. Posledním pánem na doubravickém hradě byl Petr ze Sovince, který prodal panství roku 1528 Janu Lhotskému ze Ptení. Roku 1557 potvrdil Ferdinand I. všechna stará práva a udělil městečku znak a pečeť. Za třicetileté války trpěla obec i její obyvatelé. Část z nich, kteří se hlásili k Moravským bratřím z obce odešla do

exilu. Ze 64 domů zůstalo 23 pustých. Nový pán Jan z Roggendorfu sídlící na Rájci, potvrdil všechna práva a v roce 1682 nechal vystavět na náměstí dřevěnou radnici s věží. K doubravické farnosti patřily v té době i obce Rájec, Žďár, Petrovice a Sloup. V roce 1713 postihl obec mor. Na paměti této události byly postaveny Boží muka na obou stranách městečka a socha sv. Šebestiána na náměstí. Roku 1715 byl stržěn starý románský kostel a do dvou let postaven nový. V roce 1760 přišla na Rájecké panství nová šlechta – Salmové a v téže roce postihl obec velký požár. Vyhořela skoro celá obec i s kostelem a radnicí.

V 19. století došlo k rozvoji hospodářství. Roku 1848 byla zrušena roboty. V roce 1850 byla k Doubravici připojena osada Klemov. Místní sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1888. Budova školy byla postavena v letech 1892-93. Na konci 19. století měla Doubravice již 142 domů a 1136 obyvatel. Rozvoj ve století dvacátém dokládá:

r. 1908 – elektrifikace obce panem Rudolfem Řezníčkem.

r. 1959 – otevřeno nové širokoúhlé kino

r. 2001 – zprovozněn most přes řeku Svitavu.

Škola v Doubravici nad Svitavou byla zřízena českými bratry na počátku 17. století. První písemný doklad je z roku 1638. Byla jednou z nejstarších škol v okrese. Povinná školní docházka od roku 1774. Škola v Doubravici byla vždy česká. Byly k ní přiškoleny obce: Holešín,

Obora, Kuničky, Jabloňany, Újezd u Boskovic, Rájec a osada Klemov. Stávající budova školy byla postavena v letech 1892 – 1893. Na škole v letech 1878 – 1909 působil řídící učitel Julius Stantejský, známý veršováním veškerého učiva pro snadnější zapamatování. V době jeho působení v Doubravici jej navštěvoval malíř Alfons Mucha. Dnes má škola nové moderní vybavení. Přístavba tělocvičny a družiny byla provedena v roce 1997.

socha sv. Šebestiána z r. 1713 na nám. Svobody

Kinosál

Tělocvična

Školní družina

Internetová učebna

farní kostel sv. Jana Křtitele

Kostel sv. Jana Křtitele původně románský, první písemně potvrzený farář – Mikuláš z roku 1377. Po vyhoření znovu obnoven 1762. Kostel je 33 m dlouhý, 11 m široký a 14 m vysoký, věž měří 36 m. Kolem kostela býval hřbitov. Na faře působil od roku 1865 známý spisovatel moravský farář Jan Nepomuk Soukop. Jako první začal psát farní kroniku i matriku v českém jazyce. S doktorem Dr. Wankelem spolupracoval na výzkumu Moravského krasu. Zemřel r. 1892, v roce 1927 byly jeho ostatky převezeny na Velehrad.

Hřbitov byl založen r. 1831 (po epidemii cholery), rozšířen 1931 a 1961. Slouží i dalším obcím farnosti, Holešín, Kuničky, Újezd u Boskovic, Obora a Jabloňany.

Pamětihodnosti: zřícenina hradu Doubravice ze 13. století, Boží muka u silnice na Boskovice, Boží muka u hřbitova, sochy sv. Šebestiána a sv. Jana Nepomuckého, pomník obětem I. a II. světové války u školy.

Významní Doubravičtí rodáci

Jan Kunc (1883 – 1976)

- hudební skladatel, spisovatel a pedagog, žák Leoše Janáčka. Dlouholetý ředitel brněnské konzervatoře, první děkan Janáčkovy akademie muzických umění. Pamětní deska na rodném domě náměstí Svobody č.p. 81.

Arnošt Okáč (1903 – 1980)

- profesor brněnské univerzity, chemik, člen Československé akademie věd. Nositel řady vědeckých ocenění.

Jan Holík (1908 – 1976)

- ředitel místní školy, divadelní ochotník, hudebník, dlouholetý kronikář obce. Proslul jako vedoucí osobnost a režisér doubravického ochotnického divadla.

Gustav Křivinka (1928 – 1990)

- hudební skladatel, pedagog a režisér. V 60.–70. letech minulého století hudební režisér Brněnského televizního studia.

Počet domů a obyvatel městečka Doubravice:

Rok	Počet domů trvale obydlených	Počet obyvatel
1745	58	360
1846	119	769
1900	142	136
1930	252	1437
1947	300	1336
1991	333	1179
2001	336	1220

DOUBRAVICE NAD SVITAVOU

Kde domov můj,
vlny šumí po Svitavě
kolem břehu plynou bravě,
zvedají čela svá z vod,
kde panství kde sídlil rod,
tot má milá Doubravice
veselý ten domov můj!
J. N. Soukop 1872

Technické památky

Doubravice nad Svitavou, doložená již r. 1049, není známa pouze svými historickými památkami – hradem, kostelem, barokními sochami a dalšími reáliemi – právem hrdelním, mýtným a trhovním. Má rovněž tradici v oboru průmyslu a techniky. Historické technické stavby v Doubravici nad Svitavou jsou spojeny především s tokem řeky Svitavy. Od středověku Svitava sloužila k pohonu mlýnů, pil a hamrů. K zaniklým technickým stavbám na katastru obce patřily Samův hamr a strojírna (1), dále vodní

mlýn Fadrných (2). Rovněž staré železniční vybavení trati Brno – Česká Třebová – mechanické závory s výstražnými zvonky a mechanické semaforey, spolu se strážními domky patří dnes k zaniklým technickým památkám. Z celé staré dráhy z let 1846 – 1849 se dochovalo jen přebudované těleso železničního náspu (3). K funkčním technickým stavbám náleží elektrárna Řezníčkova mlýna (4) a jez na Svitavě. Vodní dílo na Svitavě slouží dodnes regulaci toku a výrobě elektrické energie.

Funkční díla

Řezníčkův mlýn, elektrárna

Vodní dílo – nový jez, náhon, odpad, elektrárna, budova mlýna – při cestě od železniční stanice a mostu vpravo na okraji zástavby obce.

Mlýn se starými, nejméně barokními základy s atikou a klenutými cihlovými secesními ostěními oken. K mlýnu přiléhá strojovna elektrárny. Nejstarší zemědělská elektrárna na Moravě založena roku 1908 mlynářem Rudolfem Řezníčkem. Rod Řezníčků pracoval na vodních dílech na Svitavě již předtím, založil barvírnu na Svitavě ve Lhotě-Rapotině, kterou později rozšířila k tovární podnikatelka Netty Fischerová. Provoz mlýny zanikl po roce 1945.

Elektrárna – dílo továrny Bartelmus-Donát Brno, Elektrocentrála r. 1918 měla výkon 50 kW. Továrna Bartelmus byla průkopníkem elektrizace Moravy. Elektrárna založena pro zemědělské družstvo, později připojeny osada Klemov a Obora, dále Bořitov a Černá Hora. Vodní kola nahradila Francoisova turbína, ve 30. letech 20. století pak Kaplanova kašnová turbína, výrobek I. výrobce Kaplanových turbin na světě Ignáce Storka v Brně (Šmeralovy závody). Kaplanova turbína slouží doposud.

Doprava a komunikace

Železniční trať Brno – Česká Třebová dokončena v roce 1849. Zastávka v Doubravici nad Svitavou zřízena 1909 na přímělu malíře Alfonse Muchy, který do Doubravice jezdil za svým přítelem tehdy řídícím učitelem Juliem Stantejským. Stávající budova ČD uvedena do provozu v roce 1987, první silnice Blansko – Boskovice zbudována v roce 1812. Další silnice byly budovány až v průběhu 20. století i když jejich příprava probíhala o mnoho let dříve. Například silnice Doubravice – Újezd byla připravována v letech před I. a II. světovou válkou.

Zaniklá díla

Starý jez na Svitavě (nefunkční objekt) se nachází vedle nového jezu severně od nového mostu přes Svitavu. Zbudován původně z trámových komor obvedných na straně vývaru pod jezem fošnami. Komory paženy dřevěnými piloty. Původní jez sloužil starému vodnímu mlýnu již nejméně v 19. století. Konstrukce stavidel původně trémová se stříškou proti povětrnosti. Jez byl za I. ČSR obetonován. Nový jez z r. 1959, betonová stavba s kovovou konstrukcí stavidel.

Mlýn Fadrných – vodní dílo a bývalý mlýn jižně zástavby obce, vpravo od silnice do Rájce, cca 1 km za hřbitovem. Mlýn byl zrušen před II. světovou válkou. Ještě v 80. letech 20. století byly zde zbytky konstrukce stavidel.

Salmův hamr a strojírna – v letech 1802 – 1812 starohrabě H. František Salm-Reifferscheidt budoval v Brně a v Doubravici nad Svitavou strojírny pro textilní stroje ve spojení s vídeňským polytechnikem Arzbergem. Strojírna v Doubravici nad Svitavou doložena v letech 1810 – 1812. Původní výroba textilních strojů z dokumentace průmyslové špionáže v Anglii rozšířena o sortiment přesných měřících přístrojů a hospodářských strojů včetně parních strojů. Plánována byla výroba parních vozů. Po roce 1815 výroba přenesena do Blanska. Pravděpodobně byl součástí strojírny též hamr na Svitavě, patrně v místech pozdějšího mlýna Fadrných. Přímé doklady archeologické a historické nejsou blíže známy.

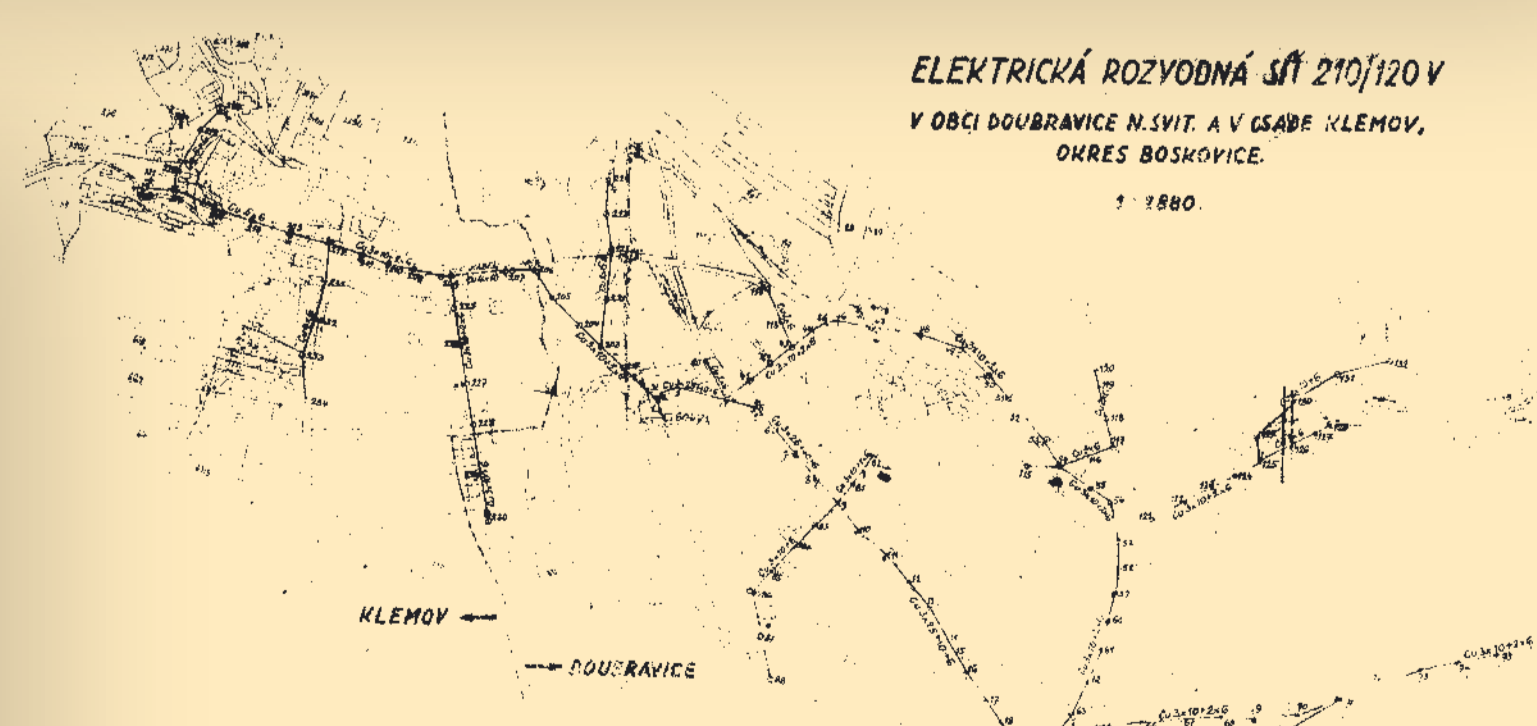
Z historie

Letectví a Doubravice

Nad Doubravicí 15.4.1928 přelétla italská výzkumná vzducholod' generála Umberto Nobileho s českým vědcem Dr. F. Běhounkem na palubě při tragickém letu na severní pól. V roce 1945 přistál v obci sovětský zvědný a lehký bombardovací, legendární dvouplášník Polikarpov. Doubravičtí občané Zd. a R. Kočvarové stavěli ve 40. letech 20. století v Doubravici sportovní motorový jednoplošník celodřevěné konstrukce.

Historicky cenná mramorová rozvodnice – technický unikát.

MOSTY:	dokončeny roku:
Přes mlýnský náhon	1998
Přes řeku Svitavu	2001

SILNICE:	dokončeny roku:
Klemov – Obora	1931
Doubravice – Holešín	1951
Doubravice – Újezd	1972
Doubravice – Kuničky	1982

Základní informace: J. Jaroš, Slovník technických památek Blanenska, Blansko 2000. Rasil Z., Průvodce po technických památkách v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Rozpravy NTM, Praha 1993 (Heslo Doubravice – J. Jaroš)